

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

İNSAN HÜQUQLARI ÜZRƏ AVROPA MƏHKƏMƏSİ

BİRİNCİ BÖLMƏ

LAYICOV AZƏRBAYCANA QARŞI

(22062/07 nömrəli ərizə)

QƏRAR

STRASBURQ

10 aprel 2014-cü il

Bu qərar Konvensiyanın 44-cü maddəsinin 2-ci bəndində təsbit edilmiş qaydada qəti qüvvəyə minəcəkdir. Qərarda redaktə xarakterli düzəlişlər edilə bilər.

Layıcov Azərbaycana qarşı işi üzrə,

İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsi (Birinci Bölmə):

Sədr – İzabel Berro-Lefevr,
Hakimlər –
Xanlar Hacıyev,
Miryana Lazarova Traykovska,
Julia Laffranq,
Paulo Pinto de Albuquerque,
Linos-Aleksandr Sisilianos,
Erik Mose,
və *Bölmə katibi* – Soren Nilsendən ibarət tərkibdə,
18 mart 2014-cü ildə şikayətə qapalı məhkəmə iclasında baxaraq,

M Ü Ə Y Y Ə N E T D İ:

PROSEDUR MƏSƏLƏLƏRİ

1. Bu iş Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı cənab Tacir Şirin oğlu Layıcovun (“ərizəçi”) İnsan Hüquqları və Əsas Azadlıqların Müdafiəsi Haqqında Konvensiyanın (“Konvensiya”) 34-cü maddəsinə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasına qarşı 18 aprel 2007-ci ildə təqdim etdiyi şikayətlə (22062/07 nömrəli) başlanmışdır.

2. Ərizəçi Azərbaycanda fəaliyyət göstərən hüquqşünas cənab İ.Əliyev tərəfindən təmsil olunmuşdur. Azərbaycan Hökumətini (“Hökumət”) səlahiyyətli nümayəndəsi cənab Ç.Əsgərov təmsil etmişdir.

3. Ərizəçi xüsusilə həbs edildiyi və polisdə olduğu vaxt onunla pis rəftar edildiyini və ölkənin dövlət orqanlarının pis rəftarla bağlı şikayətlərini araşdırmadıqlarını iddia etmişdir. O həmçinin cinayət işinin ədalətsiz aparıldığını, barəsində çıxarılmış ittiham hökmünün qanunsuz yolla əldə edilmiş sübutlarla əsaslandırıldığını iddia etmişdir.

4. 2010-cu ilin 10 noyabrında ərizə mövqeyini bildirməsi üçün Hökumətə göndərilmişdir.

FAKTLAR

I. İŞİN HALLARI

5. Ərizəçi 1959-cu ildə anadan olmuşdur və Balakən rayonunda yaşayır.

A. Ərizəçinin həbsi və barəsindəki ibtidai istintaq

6. N.V. və H.M. polisə ərizəçinin narkotik alverçisi olması və onlara narkotik maddələr satmaq istəməsini bildirmələrindən sonra 2005-ci il 16 martda ərizəçinin həbsi üçün əməliyyat tədbiri hazırlanmışdır.

7. 2005-ci il 17 martda təxminən saat 16.00 radələrində ərizəçi benzin doldurmaq üçün Balakəndəki yanacaqdoldurma məntəqəsində dayanmışdır. Həmin vaxt ona mülki geyimdə olan bir-neçə polis işçisi yaxınlaşmışdır. Ərizəçinin sözlərinə görə polis işçiləri onu avtomobilindən çıxarmış və döyməyə, yumuruq və ayaqla zərbələr endirməyə, dəyənəklə vurmağa başlamışlar. Sonra o huşunu itirmişdir.

8. Özünə gələndə o, yuxarıda qeyd edilən polis işçiləri ilə birlikdə hərəkətdə olan avtomobilin arxa oturacağında olduğunu görmüşdür. Ərizəçinin sözlərinə görə arxa oturacaqda onun hər iki tərəfində oturmuş iki polis əməkdaşından biri gizlicə şalvarının sağ cibinə nə isə qoymuşdur. Ərizəçi onu dayandırmaq istəmiş, lakin polis işçisi onun baş nahiyəsinə yumruqla və tapançanın arxa hissəsi ilə vurmuş və o, yenidən huşunu itirmişdir. Onu Zaqatala Rayonu Polis İdarəsinə aparmışlar.

9. Ərizəçinin sözlərinə görə onu Zaqatala Rayonu Polis Şöbəsində dəfələrlə döyüblər.

10. Polis Şöbəsində ərizəçinin və onun avtomobilinin üzərində axtarış aparılmışdır. Axtarış protokoluna görə axtarış 2005-ci il 17 martda saat 16.30-da ərizəçinin, polis əməkdaşlarının və iki hal şahidinin iştirakı ilə həyata keçirilmişdir. Protokoldan görüldüyü kimi ərizəçi vəkillə təmin olunmamışdır. Axtarış zamanı onun maşınında və üzərində narkotik maddə (həşiş mənşəli) aşkar edilmişdir. Ərizəçi narkotikin ona məxsus olmadığını və gizli şəkildə cibinə qoyulduğunu iddia etmişdir. O, axtarış protokolunu imzalamaqdan imtina etmişdir. Ərizəçinin sözlərinə görə axtarış prosesi lentə alınmışdır və lent yazısı onun bədənində pis rəftarın izlərinin olmasını üzə çıxarardı.

11. 2005-ci il 18 martda saat 19.00 radələrində polis müstəntiqi ərizəçi barədə tutma protokolunu tərtib etmişdir. Protokolda ərizəçinin 2005-ci il 17 martda deyil, 18 martda tutulduğu göstərilmişdir. Ərizəçi protokolu imzalamaqdan imtina etmişdir.

12. 2005-ci il 18 martda dəqiq məlum olmayan saatda müstəntiq ərizəçiyə onu təmsil edə biləcək Zaqatala Vəkillər Assosiasiyasının dörd vəkili barədə məlumatları vermişdir. Ərizəçi onlardan heç birini seçməmiş

və müdafiəsini özünün aparacağını bildirmişdir. Lakin o, hüquqi yardımdan imtina etməsi barədə sənədə imza atmaqdan imtina etmişdir.

13. 2005-ci il 20 martda Zaqatala Rayon Məhkəməsi ərizəçi barəsində üç aylıq həbs qətimkan tədbirinin seçilməsi və həbs müddətinin 2005-ci il 18 martdan hesablanması barədə qərar qəbul etmişdir.

14. Həmin gün Zaqatala Rayon Məhkəmə-Tibb Ekspertizası və Patoloji Anatomiya Birliyinin məhkəmə-tibb eksperti ərizəçini müayinə etmişdir. Məhkəmə-tibb ekspertinin rəyinə görə ərizəçi 2005-ci il 17 martda polis tərəfindən pis rəftara məruz qaldığını bildirmişdir. Ekspert onun boyun nahiyəsində oval formalı qançır izi olduğunu müəyyənləşdirmişdir. Ekspertin rəyində aşağıdakılar qeyd olunmuşdur:

"Layıcovun boyun nahiyəsində oval formalı qançır ağır küt obyekt vasitəsilə yetirilmişdir, yetirilmə tarixi ilkin olaraq göstərilmiş 2005-ci il 17 marta uyğundur. Xəsarət bədənə zərər vurulması ilə xarakterizə olunmadığı üçün onun dərəcəsi müəyyən edilməmişdir. Müəyyən edilmiş xəsarət Layıcovun huşunu itirməsinə səbəb ola bilməzdi".

15. Dindirmə dövründə vaxtı dəqiq olmayan tarixdə ərizəçi müstəntiqə avtomobilində bıçağın olduğunu bildirmişdir. O bununla bağlı qeyd etmişdir ki, polis 2005-ci il 17 martda onun avtomobilində "əsl" axtarış həyata keçirməmiş və yalnız orada özləri tərəfindən gizlədilmiş narkotik maddə aşkarlamışlar. Belə olmasaydı, onlar bıçağı da tapardılar. Ərizəçinin dindirilməsindən sonra 2005-ci il 25 martda onun avtomobilində yenidən axtarış aparılmış və bıçaq aşkar edilmişdir.

16. 2005-ci il 14 iyunda Zaqatala Rayon Polis Şöbəsinin müstəntiqi sübutların qiymətləndirilməsi barədə qərar qəbul etmişdir. Qərardan görüldüyü kimi ərizəçi üzərində həmçinin məhkəmə-tibb narkoloji ekspert tərəfindən müayinə aparılmış və o, ərizəçinin narkotik maddələrdən istifadə etmədiyini, narkotik aludəçisi olmadığını müəyyən etmişdir. Eyni qərarla müstəntiq ərizəçinin pis rəftara dair şikayətləri ilə bağlı cinayət işi başlamaqdan imtina etmişdir. Qərarın müvafiq hissələrində aşağıdakılar qeyd edilmişdir:

"T.Layıcov ifadəsində polis əməkdaşları tərəfindən döyüldüyünü və hətta huşunu itirdiyini iddia etmişdir. İş materiallarından görüldüyü kimi T.Layıcov rayon polis şöbəsinə aparılan zaman qaçmağa çalışmış və polis əməkdaşları onu yuxarı qaldırılmışlar. Belə olan halda onun bədənində xəsarət və qançır yarana bilərdi. Məhkəmə-tibb ekspertinin rəyi ilə Layıcovun boyun nahiyəsində oval formalı qançır izinin olduğu müəyyən edilmiş, lakin bədənin digər hissələrində xəsarət izləri aşkar olunmamışdır. Xəsarət bədənə zərər vurulması ilə xarakterizə olunmadığı üçün xəsarətin dərəcəsi müəyyən edilməmiş və xəsarətin huşun itirilməsinə səbəb olmasının mümkün olmadığı qətl edilmişdir. Bununla yanaşı, prosessual qanunvericilik cinayət törətmiş şəxsin tutulmamaq üçün qaçmaq istəyərkən ona

xəsarət yetirilməsinin mümkünlüyünü müəyyən edir. T.Layıcovun xəsarətlərinin xarakteri onun törətdiyi cinayətlə müqayisədə daha az ciddi olduğundan ona xəsarət yetirilməsi ilə bağlı cinayət işinin başlanılmasından imtina edilməlidir”.

17. 2005-ci il 25 iyunda tərtib edilmiş ittiham aktına görə ərizəçiyə qarşı Cinayət Məcəlləsinin 234.1-ci (Satış məqsədi olmadan qanunsuz olaraq narkotik vasitələri və ya psixotrop maddələri şəxsi istehlak miqdarından artıq miqdarda əldə etmə və ya saxlama), 234.2-ci (Satış məqsədi ilə qanunsuz olaraq narkotik vasitələri və ya psixotrop maddələri əldə etmə və ya saxlama, hazırlama, istehsal etmə, emal etmə, daşıma, göndərmə, yaxud qanunsuz olaraq narkotik vasitələri və ya psixotrop maddələri satma) və 228.4-cü (Qanunsuz olaraq soyuq silahı gəzdirmə) maddələri ilə ittiham irəli sürülmüşdür.

B. İşə ölkə məhkəmələrində baxılması

18. 2005-ci il 22 iyulda Zaqatala Rayon Məhkəməsi ərizəçini ona qarşı irəli sürülmüş bütün ittihamlarda təqsirli bilərək altı il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum etmişdir. Ərizəçi proses zamanı tutulması və polisdə saxlanması zamanı polis tərəfindən pis rəftara məruz qalmasından şikayət etmişdir. O həmçinin şikayət edərək ona qarşı cinayət işinin saxta olduğunu və bunun Zaqatala Rayon Polis Şöbəsinin bəzi əməkdaşları ilə əvvəllər mübahisəsinin olması ilə bağlı olduğunu bildirmişdir. O, bununla əlaqədar narkotik vasitənin polis tərəfindən onun cibinə gizli qoyulduğunu və xahişinə baxmayaraq həbsdən dərhal sonra üzərində və avtomobilində axtarışın aparılmadığını iddia etmişdir. Lakin qərarda onun şikayətlərinə münasibət bildirilməmişdir. Ərizəçi barədə çıxarılmış ittiham hökmünün onun təqsiri ilə bağlı hissəsində aşağıdakılar qeyd edilir:

“Təqsirləndirilən şəxs T.Layıcov tərəfindən cinayət əməlinin törədilməsi yalnız şahid ifadələri ilə deyil, həmçinin digər iş materialları ilə də sübut olunur...”

Ümumilikdə iş çərçivəsində 181,62 qram həşiş mənşəli narkotik vasitə, 19,75 qram tiryək, bir ov bıçağı və bir “Nokia” markalı telefon mötəbər sübut kimi qəbul edilmişdir...

Buna görə də təqsirləndirilən şəxs T.Layıcovun Cinayət Məcəlləsinin 234.1-ci, 234.2-ci və 228.4-cü maddələri ilə nəzərdə tutulmuş cinayət əməllərini törətməsi faktı bir daha məhkəmə istintaqı zamanı şahid ifadələri, ekspert rəyləri, üzvləşdirmə protokolu və işdəki digər məlumatlarla sübuta yetirilmişdir.

İbtidai istintaq orqanı düzgün olaraq təqsirləndirilən şəxs T.Layıcovun cinayət əməllərini Cinayət Məcəlləsinin 234.1-ci, 234.2-ci və 228.4-cü maddələri ilə təvsiif etmişdir. O, bu maddələrlə təqsirli bilinməli və cəzalandırılmalıdır”.

Hökmə görə cəzanın başlanğıc müddəti 2005-ci il 18 mart tarixi götürülməli idi.

19. 2006-cı il 7 martda Apellyasiya Məhkəməsi Zaqatala Rayon Məhkəməsinin 2005-ci il 22 iyul tarixli hökmünü qüvvədə saxlamışdır. Proses zamanı ərizəçi öz şikayətlərini təkrar etmiş, lakin Apellyasiya Məhkəməsi bu şikayətlərə baxmamışdır.

20. 2006-cı il 10 avqustda Ali Məhkəmə hökmü ləğv etmiş və işi yenidən baxılması üçün geri qaytarmışdır. Ali Məhkəmə müəyyən etmişdir ki, sübutların mümkünlüyü və ərizəçi barəsində çıxarılmış ittiham hökmünün əsası kimi çıxış etmiş dəlillərin sübut kimi əhəmiyyətinin qiymətləndirilməsi zamanı qanun pozuntularına yol verilmiş və aşağı məhkəmələr ərizəçinin tutulması vaxtını düzgün olaraq müəyyən etməmiş, ərizəçi ilə polis şöbəsində pis rəftar edilməsi məsələsini və ərizəçinin üzərində və onun avtomobilində axtarış aparılması zamanı prosessual tələblərə əməl edilib-edilmədiyini araşdırmamışlar. Ali Məhkəmə həmçinin qeyd etmişdir ki, aşağı məhkəmələr ərizəçinin üzərində və onun avtomobilində axtarışın nə üçün dərhal tutma yerində aparılmadığını da araşdırmamışlar. Qərarın müvafiq hissəsində aşağıdakılar qeyd edilmişdir:

“2005-ci il 20 mart tarixli 53 nömrəli məhkəmə-tibb ekspertinin rəyinə görə T.Layıcovun bədənində döyülmə üçün xarakterik xəsarətlər vardır.

Polis əməkdaşları tərəfindən imzalanmış sənədlər və ifadələr Q.İ. tərəfindən eyni qələmdən istifadə olunmaqla eyni anda tərtib edilmişdir. Hal şahidlərinin, həmçinin N.V. və H.M.-nin ifadələri peşəkar polis əməkdaşı tərəfindən diktə edilmiş və onlar eyni şeyləri demişlər.

İstintaq və məhkəmələrdəki proseslər zamanı bu faktlar araşdırılmamış və bununla bağlı hər hansı tədbir görülməmişdir.

Azərbaycan Respublikası Cinayət Prosesual Məcəlləsinin 125-ci maddəsinə görə əgər sübut və faktların mənbəyi və ya əldə edilmə şəraiti ilə bağlı şübhələr varsa, onlardan ittihamın düzgün olaraq müəyyənəşdirilməsi üçün istifadə edilə bilməz. Məhkəmənin hazırkı işdə sübut kimi istinad etdiyi bütün sənədlər və ifadələr ziddiyyətlidir və T.Layıcovun iddialarını təkzib etmir.

Buradan belə çıxır ki, işə apelyasiya məhkəməsi səviyyəsində yenidən baxılan zaman N.V. və H.M.-nin polislə əməkdaşlıq edib-etməmələri və digər işlər üzrə prosessual tədbirlərdə iştirak edib-etməmələri, beləliklə də, bu səbəbdən işin nəticəsində maraqlı olub-olmamaları, 16 martda T.Layıcovun tutulması ilə bağlı birinci əməliyyatın həyata keçirilməməsinin səbəbi, T.Layıcovun üzərində və onun avtomobilində axtarışın əməliyyat-axtarış və cinayət prosessual qanunvericiliyinin tələb etdiyi kimi Balakən rayonundakı yanacaq doldurma məntəqəsində tutulan zaman dərhal həyata keçirilməməsinin səbəbi, T.Layıcovun xəsarətlərinin səbəbi və onu yetirənlər, həmçinin soyuq silah hesab edilən bıçağın 17 martda keçirilmiş ilk axtarış zamanı deyil, səkkiz gün sonra tapılmasının səbəbi araşdırılmalıdır. T.Layıcovun

ifadələrindən göründüyü kimi onun narkotik vasitələrin avtomobilindən götürülmədiyini, əks halda axtarış zamanı bıçağın da tapılmalı olduğu barədə iddiası məntiqi nöqtəyi-nəzərdən qiyətəndirilməlidir”.

21. 2006-cı il 22 dekabrda Apellyasiya Məhkəməsi Zaqatala Rayon Məhkəməsinin 2005-ci il 22 iyul tarixli hökmünü Cinayət Məcəlləsinin 234.2-ci və 228.4-cü maddələri ilə bağlı hissələrdə ləğv etmiş və həmin maddələr üzrə cinayət işinə xitam vermişdir. Məhkəmə Cinayət Məcəlləsinin 234.2-ci maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş cinayətin törədilməsi ilə bağlı sübutların müvafiq prosessual tələblərin pozulması ilə əldə edildiyini və ərizəçinin təqsirini sübuta yetirmədiyini qəti etmişdir. Xüsusilə, N.V. ilə H.M.-nin ifadələri bir-birinə ziddiyyət təşkil etmiş və müstəntiqin özü tərəfindən yazılmışdır. Məhkəmə həmçinin qeyd etmişdir ki, N.V. və H.M.-nin Apellyasiya Məhkəməsində işə baxılan zaman verdikləri ifadələr ilkin ifadələrindən fərqli idi. Məhkəmə daha sonra qeyd etmişdir ki, Cinayət Məcəlləsinin 228.4-cü maddəsinə əsasən irəli sürülmüş ittihamlarla bağlı sübut, yəni ərizəçinin məşinində tapılmış bıçaq həmin maddənin məqsədləri üçün silah kimi tövsif olunmur. Məhkəmə həmçinin qəti etmişdir ki, ərizəçi əslində 2005-ci il 17 martda həbs edilmiş və bir gün qanunsuz olaraq polisdə təcridxanada saxlanmışdır. Pis rəftarla bağlı iddiaya gəlinəcə, məhkəmə qeyd etmişdir ki, 2005-ci il 20 mart tarixli məhkəmə-tibb ekspertinin rəyinə əsasən o, polis tərəfindən həbs edildiyi və polisdə saxlandığı zaman pis rəftara məruz qalmışdır. Hökmün müvafiq hissəsində aşağıdakılar qeyd edilmişdir:

“Məhkəmə heyətinin apardığı məhkəmə istintaqı nəticəsində müəyyən edilmişdir ki, T.Layıcovun həbsi zamanı istintaq orqanı tərəfindən cinayət prosessual qanunvericiliyin tələbləri pozulmuşdur. Onun həbsi dərhal sənədləşdirilməmiş, o, vəkillə təmin olunmamış, hüquq və vəzifələri barədə ona məlumat verilməmiş və o, bir gün qanunsuz olaraq Zaqatala Rayon Polis Şöbəsində saxlanmışdır. ...

Məhkəmə ibtidai istintaq zamanı edilmiş istintaq hərəkətlərinin video çəkilişinin sübut kimi iş materiallarına əlavə edilmədiyini və T.Layıcovun polis əməkdaşları tərəfindən döyülməsi ilə bağlı iddianın ittihamçı tərəfindən hər hansı mətəbər sübutla təkzib edilmədiyini nəzərə alaraq T.Layıcovun bədəni üzərindəki xəsarətlərin polis tərəfindən ibtidai istintaq zamanı yetirildiyini hesab edir”.

22. Bununla belə Apellyasiya Məhkəməsi 234.1-ci maddəyə əsasən ərizəçiyə qarşı irəli sürülmüş ittihamı qüvvəsində saxlamışdır. Hökmün müvafiq hissəsində aşağıdakılar qeyd olunmuşdur:

“... Məhkəmə heyəti hesab edir ki, təqsirləndirilən şəxs T.Layıcov Cinayət Məcəlləsinin 234.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş cinayəti törətmiş və düzgün olaraq birinci instansiya məhkəməsi tərəfindən təqsirli bilinərək məhkum edilmişdir”.

23. Apellyasiya Məhkəməsi ərizəçinin cibinə polis tərəfindən narkotik maddənin qoyulması, axtarış aparılma şəraiti və ona qarşı həmin şəraitdə əldə edilmiş sübutun qanuniliyi ilə bağlı qaldırılmış konkret məsələlərə münasibət bildirməmişdir.

24. Apellyasiya Məhkəməsi ərizəçinin cəzasını azaldaraq ona iki il azadlıqdan məhrumetmə cəzası təyin etmiş və cəzanın başladığı tarix kimi 2005-ci il 17 martı götürmüşdür.

25. 2007-ci il 17 martda ərizəçi cəzasını çəkib qurtardığı üçün azadlığa buraxılmışdır.

26. 2007-ci il 19 iyunda Ali Məhkəmə Apellyasiya Məhkəməsinin 2006-cı il 22 dekabr tarixli hökmünü qüvvədə saxlamışdır.

II. MÜVAFİQ DAXİLİ QANUNVERİCİLİK VƏ TƏCRÜBƏ

A. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası

27. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 46-cı maddəsinin 3-cü hissəsində qeyd olunmuşdur:

“Heç kəs işgəncəyə və ya pis rəftara məruz qala bilməz. Heç kəs alçaldığı rəftara və ya cəzaya məruz qala bilməz...”.

28. Konstitusiyanın 63-cü maddəsinin 4-cü hissəsində qeyd olunmuşdur:

“Ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi zamanı qanunsuz yolla əldə edilmiş sübutdan istifadə oluna bilməz”.

B. Cinayət Prosesual Məcəlləsi (“CPM”)

29. Məlumatların, sənədlərin və digər əşyaların həqiqiliyinə, yaranma mənbəyinə və əldə edilməsi hallarına şübhələr olmadıqda onlar sübut kimi qəbul edilə bilirlər (maddə 125.1). Aşağıdakı hallarda əldə edilmiş məlumatların, sənədlərin və digər əşyaların cinayət işi üzrə sübut kimi qəbul edilməsinə yol verilmir: insan və vətəndaşların konstitusiyaya hüquqlarının və azadlıqlarının, yaxud Cinayət Prosesual bu Məcəllənin digər tələblərinin pozulması ilə cinayət prosesi iştirakçılarının qanunla təminat verilən hüquqlarından məhrum etmə və ya onları məhdudlaşdırmaqla bu sübutların həqiqiliyinə hər hansı yolla təsir göstərəcəyi və ya göstərə biləcəyi halda (125.2.1); zorakılıq, hədə-qorxu, aldatma, işgəncə və digər qəddar, qeyri-insani, yaxud ləyaqəti alçaldan hərəkətlərin tətbiq edilməsi ilə (125.2.2); istintaq və ya digər prosesual hərəkətlərin icraatı qaydaları kobud pozuntularla aparıldıqda (125.2.7). Cinayət Prosesual Məcəllənin 125.3-cü maddəsinə görə Bu Məcəllənin 125.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş

hallarda alınmış məlumatlar, sənədlər və əşyalar hüquqi qüvvəsi olmayan hesab edilir və onlar ittihamın düzgün həlli üçün hər hansı halın sübut olunmasında istifadə edilə bilməz.

30. Aşağıda ölkədə cinayət proseslərinin həyata keçirilməsi zamanı qəbul edilmiş müvafiq qərarlara yenidən baxılması və Avropa Məhkəməsi tərəfindən Konvensiyanın normalarının pozuntusunun müəyyən edilməsi zamanı işə yeni hallar üzrə baxılmasına dair Cinayət Prosesual Məcəlləsində təsbit olunmuş müvafiq müddəalar qeyd edilmişdir:

Maddə 455: Məhkəmə aktlarına hüquq və azadlıqların pozulması ilə bağlı yeni hallar üzrə baxılması üçün əsaslar

“455.0. Məhkəmə aktlarına hüquq və azadlıqların pozulması ilə bağlı yeni hallar üzrə baxılması üçün əsaslar aşağıdakılardır: ...

455.0.2. İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsi tərəfindən Azərbaycan Respublikasının məhkəmələrində cinayət işi, məhkəməyədək sadələşdirilmiş icraat materialları və ya xüsusi ittiham qaydasında şikayət üzrə icraat zamanı "İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında" Konvensiyanın müddələrinin pozulduğu müəyyən edilməsi; ...”

Maddə 456: Hüquq və azadlıqların pozulması ilə bağlı yeni hallar üzrə məhkəmə aktlarına baxılması

“456.1. Hüquq və azadlıqların pozulması ilə bağlı yeni hallar üzrə məhkəmə aktlarına baxılması hüququna Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Plenumu malikdir.

456.2. Bu məcəllənin 455.0.1-ci və 455.0.2-ci maddələrində nəzərdə tutulan əsaslar olduqda, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Plenumu Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin və İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin qərarlarının icrası ilə bağlı yalnız hüquqi məsələlər üzrə işlərə baxır. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin və ya İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin qərarı Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinə daxil olduqda Ali Məhkəmənin sədri hakimlərin birinə işin plenumun məhkəmə iclasına hazırlanmasını və məruzə edilməsini tapşırır. İşə plenumun məhkəmə iclasında Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin və ya İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsinin qərarı Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsinə daxil olduqdan sonra 3 aydan gec olmayan müddətdə baxılır...”

Maddə 459: İnsan Hüquqları üzrə Avropa Məhkəməsi tərəfindən Azərbaycan Respublikasının məhkəmələrində cinayət təqibi üzrə icraat zamanı "İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında" Konvensiyanın pozulduğunun müəyyən edilməsi ilə əlaqədar hüquq və azadlıqların pozulması ilə bağlı yeni hallar üzrə işə yenidən baxmaq haqqında qərar

“459.0. Bu məcəllənin 455.0.2-ci maddəsi ilə nəzərdə tutulan hallarda məhkəmə aktına yenidən baxmış Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Plenumu aşağıdakı qərarlardan birini qəbul etmək hüququna malikdir:

459.0.1. müvafiq birinci, apellyasiya və kassasiya instansiyası məhkəmələrinin, habelə əlavə kassasiya qaydasında hüquq və azadlıqların pozulması ilə çıxarılmış məhkəmə aktlarının tam və ya qismən ləğv edilməsi və cinayət işinin, məhkəməyədək sadələşdirilmiş icraat materiallarının və ya xüsusi ittiham qaydasında şikayət üzrə icraat materiallarının yenidən baxılması üçün aidiyyəti üzrə müvafiq birinci və ya apellyasiya instansiyası məhkəməsinə göndərilməsi barədə;

459.0.2. bu məcəllənin 421.1.2 və 421.1.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş hallarda kassasiya instansiyası məhkəməsinin qərarının və (və ya) əlavə kassasiya qaydasında çıxarılmış qərarın dəyişdirilməsi barədə;

459.0.3. kassasiya instansiyası məhkəməsinin qərarının və (və ya) əlavə kassasiya qaydasında çıxarılmış qərarın ləğv edilməsi və yeni qərarın çıxarılması barədə”.

C. Ali Məhkəmənin Plenumunun “Ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsi zamanı insan hüquq və azadlıqlarının qorunması sahəsində məhkəmələrin fəaliyyəti haqqında” 2000-ci il 10 mart tarixli qərarı

31. Ali Məhkəmənin Plenumunun qərarının müvafiq hissəsində qeyd olunmuşdur:

“6. Ədalət mühakiməsi həyata keçirilərkən qanunu pozmaqla əldə edilmiş sübutlardan istifadə oluna bilməz. Ona görə də məhkəmələr işlərə baxarkən... heç bir halda qanunsuz yolla əldə edilmiş sübutlardan istifadə etməməlidir. Məhkəmə təhqiqat və ibtidai istintaq orqanı tərəfindən təqdim edilən sübutun qanunsuz yolla əldə olunması nəticəsinə gəldikdə, bütün hallarda həmin sübutu iş üzrə toplanmış başqa sübutların cəmindən çıxmaqla qanunu pozmuş vəzifəli şəxsin hərəkətinə münasibətini bildirməlidir...”.

HÜQUQİ MƏSƏLƏLƏR

I. KONVENSIYANIN 3-CÜ MADDƏSİNİN İDDİA OLUNAN POZUNTUSU

32. Ərizəçi Konvensiyanın 3-cü və 13-cü maddələrinə istinad edərək həbs edildiyi və polisdə saxlandığı zaman onunla pis rəftar edilməsindən və dövlət orqanlarının onun pis rəftarla bağlı şikayətini araşdırmamasından şikayət etmişdir. Məhkəmə hesab edir ki, bu şikayət yalnız Konvensiyanın 3-cü maddəsi əsasında araşdırılmalıdır. Bu maddədə aşağıdakılar qeyd edilir:

“Heç kəs işgəncəyə və ya qeyri-insani, yaxud da alçaldıcı rəftara və ya cəzaya məruz qala bilməz”.

A. Ərizənin mümkünlüyü

33. Hökumət şikayətin mümkünlüyü ilə bağlı etiraz irəli sürməmişdir. Bununla belə ölkə məhkəmələri ərizəçinin pis rəftara məruz qalmasını artıq etiraf etdiklərindən Məhkəmə ərizəçinin Konvensiyanın 3-cü maddəsi əsasında verdiyi şikayətlə bağlı Konvensiyanın mənasında zərərçəkmiş şəxs olduğunu təsbit etməlidir.

34. Məhkəmə təkrar edir ki, ölkənin dövlət orqanları açıq şəkildə və ya mahiyyəti üzrə Konvensiyanın pozulduğunu etiraf etmədiyi və pozulmuş hüquqların bərpasını təmin etmədiyi təqdirdə ərizəçinin xeyrinə qəbul edilmiş qərar və ya tədbir prinsip etibarını ilə onu “zərərçəkmiş” statusundan məhrum etmək üçün kifayət etmir (bax: “*Amuur Fransaya qarşı*” (*Amuur v. France*, 25 June 1996, § 36, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-III) və “*Dalban Rumıniyaya qarşı*” (*Dalban v. Romania* [GC], no. [28114/95](#), § 44, ECHR 1999-VI)). Bundan əlavə, qəsdən pis rəftara yol verildiyi hallarda 3-cü maddənin pozuntusu nəticəsində pozulmuş hüquqların bərpası yalnız zərərçəkmişə kompensasiya verilməsi yolu ilə həyata keçirilə bilməz və adekvat kompensasiya verilməsi ilə yanaşı səmərəli istintaqın aparılması da təmin olunmalıdır (bax: “*Qafgen Almaniyaya qarşı*” (*Gäfgen v. Germany* [GC], no. [22978/05](#), § 119, ECHR 2010)).

35. Hazırkı işin hallarına gəlinə Məhkəmə qeyd edir ki, ölkə məhkəmələrinin sadəcə olaraq ərizəçinin Konvensiyanın 3-cü maddəsinə zidd rəftara məruz qaldığını açıq şəkildə etiraf etməsi (yuxarıda 20-21-ci bəndlərə bax) onu Konvensiyaya görə zərərçəkmiş şəxs statusundan məhrum edə bilməz. Belə ki, Konvensiyanın iddia olunmuş pozuntusu ilə bağlı ona hər hansı kompensasiya verilməmişdir. Yuxarıda qeyd edilənlər Məhkəməni ərizəçinin hələ də Konvensiyanın 3-cü maddəsinə əsasən irəli sürdüyü şikayətlə bağlı Konvensiyanın mənasında zərərçəkmiş şəxs olduğu nəticəsinə gəlmək üçün kifayətdir.

36. Məhkəmə qeyd edir ki, bu şikayət Konvensiyanın 35-ci maddəsinin 3 (a) bəndinin mənasında açıq-aşkar əsassız deyil. O daha sonra qeyd edir ki, o, hər hansı digər əsasa görə də mümkünsüz hesab edilə bilməz. Buna görə də ərizə mümkün elan olunmalıdır.

B. Ərizənin mahiyyəti

1. Ərizəçinin polis tərəfindən pis rəftara məruz qoyulması ilə bağlı iddia

(a) Tərəflərin izahatları

37. Hökumət bildirmişdir ki, ərizəçi qeyri-insani və ya alçaldıcı rəftara məruz qalmamışdır. O bununla bağlı bildirmişdir ki, ərizəçi Zaqatala Rayon Polis Şöbəsinə aparılan zaman qaçmağa cəhd göstərdiyi üçün polis əməkdaşları onu içəri salmalı olmuşlar. Hökumət həmçinin qeyd etmişdir ki, 2005-ci il 20 mart tarixli məhkəmə-tibb ekspertinin rəyində ərizəçinin boyun nahiyəsindəki xəsarətin ciddi olmadığı və onun huşunu itirməsinə səbəb ola bilməyəcəyi nəticəsinə gəlinmişdir.

38. Ərizəçi Hökumətin izahatına etiraz etmişdir. O həbs edildiyi və Zaqatala Rayon Polis Şöbəsinə saxlanıldığı zaman polis əməkdaşları tərəfindən döyüldüyünü bildirmişdir. Hökumətin onun qaçmağa cəhd göstərdiyi ilə bağlı dəlilinə gəlincə ərizəçi nə həbs olunan zaman müqavimət göstərməyə, nə də sonra qaçmağa səy göstərmədiyini qeyd etmiş və tutma protokolunda qaçması ilə bağlı hər hansı qeydin olmadığını bildirmişdir.

(b) Məhkəmənin qiymətləndirəməsi

39. Məhkəmə təkrar edir ki, 3-cü maddə demokratik cəmiyyətlərin ən əsas dəyərlərindən birini təsbit edir. Hətta terrorçuluq və mütəşəkkil cinayətkarlıqla mübarizə kimi ən çətin şəraitdə belə Konvensiya işgəncəni və qeyri-insani və ya alçaldıcı rəftarı, yaxud cəzanı qəti şəkildə qadağan edir. Konvensiyanın və onun 1 və 4 saylı Protokollarının müddəələrindən fərqli olaraq 3-cü maddə hər hansı istisnayı nəzərdə tutmamışdır və hətta insanların həyatı üçün təhlükə doğuran fəvqəladə vəziyyətin olması halında belə 15-ci maddənin 2-ci bəndi ondan hər hansı formada kənara çıxmağa imkan vermir (bax: “*Assenov və Digərləri Bolqarıstana qarşı*” (*Assenov and Others v. Bulgaria*, 28 October 1998, § 93, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VIII) və “*Selmuni Fransaya qarşı*” (*Selmouni v. France* [GC], no. [25803/94](#), § 95, ECHR 1999-V)).

40. Pis rəftar 3-cü maddənin tətbiqi dairəsinə düşmək üçün heç olmasa minimum sərtlik səviyyəsində olmalıdır. Bu minimum sərtlik səviyyəsinin qiymətləndirilməsi işin bütün hallarından, o cümlədən rəftarın müddəti,

onun doğurduğu fiziki və psixi nəticələr, bəzi hallarda zərər çəkmiş şəxsin cinsi, yaşı və səhhətindən asılıdır (bax: “*İrlandiya Birləşmiş Krallığa qarşı*” (*Ireland v. the United Kingdom*, 18 January 1978, § 162, Series A no. 25) “*Kudla Polşaya qarşı*” [Böyük Palata] (*Kudla v. Poland* [GC], no. 30210/96, § 91, ECHR 2000-XI) və “*Pirs Yunanıstana qarşı*” (*Peers v. Greece*, no. 28524/95, § 67, ECHR 2001-III)). Məhkəmə, *inter alia*, qəsdən, bir-neçə saat ərzində fasiləsiz tətbiq edilmiş və bədənə real xəsarət vurulmasına və ya əhəmiyyətli dərəcədə fiziki və mənəvi iztirablara səbəb olmuş rəftarı “qeyri-insani” hesab etmişdir. Rəftar zərər çəkmiş şəxsə qorxu, əzab və alçalma hissləri yaradaq onu təhqir edirsə və ya ləyaqətini aşağılayırsa, Məhkəmə tərəfindən “alçaldıcı” hesab edilir (bax: yuxarıda qeyd edilmiş “*Kudla*” işi, 92-ci bənd).

41. Məhkəmə təkrar edir ki, “polis təcridxanasına aparılan şəxsin səhhəti yaxşı olduqda, lakin təcridxanadan azad olunan zaman bədəninə xəsarət müəyyən edildikdə bu xəsarətlərin necə yarandığı barədə mötəbər izahatın verilməsi vəzifəsi dövlətin üzərinə düşür və dövlət bunu edə bilmədikdə Konvensiyanın 3-cü maddəsinin pozulması ilə bağlı aşkar məsələ ortaya çıxır” (bax: “*Tomasi Fransaya qarşı*” (*Tomasi v. France*, 27 August 1992, §§ 108-11, Series A no. 241-A) və yuxarıda qeyd edilmiş “*Selmuni*” işi, 87-ci bənd).

42. Məhkəmə sübutları qiymətləndirən zaman “əsaslı şübhələr yaratmayan” sübut standartını əsas kimi götürür. Belə sübut kifayət qədər güclü, aydın və ziddiyyət təşkil etməyən mülahizələrdən və ya faktların eyni dərəcədə təkzib olunmayan ehtimallarından irəli gələn bilən (digər qərarlarla yanaşı bax: “*Avşar Türkiyəyə qarşı*” (*Avşar v. Turkey*, no. [25657/94](#), § 282, ECHR 2001-VII)). Məhkəmə rolunun köməkçi xarakter daşmasına həssas yanaşır və konkret işin hallarına görə qaçılmaz olduğu vəziyyət istisna olmaqla birinci instansiya məhkəməsinin funksiyasını həyata keçirmək vəzifəsini üzərinə götürən zaman ehtiyatlı olmalıdır (məsəl üçün bax: “*MakKer Birləşmiş Krallığa qarşı*” (*McKerr v. the United Kingdom* (dec.), no. [28883/95](#), 4 April 2000)). Bununla belə, Konvensiyanın 3-cü maddəsi əsasında iddialar irəli sürülərsə, Məhkəmə ölkə daxili proseslərin və istintaq hərəkətlərinin artıq baş verdiyi hallarda xüsusi hərtərəfli yoxlama həyata keçirməlidir (bax: yuxarıda qeyd edilmiş “*Avşar*” işi, 283-284-cü bəndlər və “*Muradova Azərbaycanaya qarşı*” (*Muradova v. Azerbaijan*, no. [22684/05](#), § 99, 2 April 2009)).

43. Hazırkı işin hallarına gəlincə Məhkəmə ilk öncədən qeyd edir ki, ərizəçinin polis tərəfindən pis rəftara məruz qoyulması ölkə məhkəmələrinin qərarları ilə açıq şəkildə etiraf edilmişdir (yuxarıda 20-21-ci bəndlərə bax). Məhkəmə bu qərarlardan fərqli qərar qəbul etmək üçün hər hansı əsas görmür.

44. Məhkəmə bununla bağlı hesab edir ki, ərizəçi 2005-ci il 17 mart tarixində polis tərəfindən pis rəftara məruz qoyulduğunu təsdiq etmək üçün kifayət qədər güclü sübutlar təqdim edə bilmişdir. Xüsusilə, 2005-ci il 20

mart tarixli məhkəmə-tibb ekspertizasının rəyi onun boyun nahiyəsində ağır küt predmetlə yetirilmiş oval formalı qançırın olduğunu və bunun yetirilmə vaxtının 2005-ci il 17 mart tarixinə uyğun gəldiyini təsdiq etmişdir. Məhkəmə sözü gedən xəsarətin polis əməkdaşlarının ərizəçini polis şöbəsinə salan zaman yetirildiyi ilə bağlı Hökumətin arqumentini qəbul edə bilməz. Əslində məhkəmə-tibb ekspertizasının rəyində açıq şəkildə göstərilmişdir ki, xəsarət “çəkmə” nəticəsində deyil, ağır küt predmet vasitəsilə yetirilmişdir.

45. Hər bir halda Məhkəmə ərizəçi qaçmağa səy göstərdiyi üçün ona qarşı güc tətbiqinin əsaslı olduğu və həddini aşmadığı ilə bağlı Hökumətin arqumentini qəbul edə bilməz. Məhkəmə bununla bağlı qeyd edir ki, ərizəçinin həbsi və ya onun üzərində axtarış aparılması ilə bağlı tərtib edilmiş protokollarda qaçmağa səy göstərdiyi və ya həbs zamanı polisə müqavimət göstərdiyi ilə bağlı hər hansı qeyd yoxdur. Bundan əlavə, ərizəçinin polisə qarşı zor işlətdiyi və ya həbsi zamanı, yaxud sonradan onlar üçün təhlükə yaratdığı və bunun da ona qarşı güc tətbiq edilməsini tələb etdiyi heç yerdə göstərilməmişdir.

46. Məhkəmə həmçinin açıq şəkildə xahiş etməsinə baxmayaraq Hökumətin ərizəçinin üzərində axtarışın aparılmasına dair video çəkilişin ona təqdim etmədiyini də göz ardına vurmur. O qeyd edir ki, belə bir çəkilişin olduğu Apellyasiya Məhkəməsinin 2006-cı il 22 dekabr tarixli qərarında da təsdiq olunmuşdur (yuxarıda 21-ci bəndə bax). Belə olan halda o, ərizəçinin polis tərəfindən həbs edildiyi və ya həbsdə saxlandığı zaman pis rəftara məruz qoyulduğu ilə bağlı iddialarında hər hansı ziddiyyət və ya uyğunsuzluq görmür.

47. Pis rəftarın ciddiliyi məsələsinə gəlincə, Məhkəmə hesab edir ki, ərizəçiyə yetirilmiş xəsarətlər hər hansı mühüm tibbi müdaxilə tələb etməsə də, ona ciddi fiziki ağrılar və iztirablar yetirmişdir. Pis rəftar və onun nəticələri yəqin ki, həmçinin ona əhəmiyyətli mənəvi əzab vermiş, insan ləyaqətini alçaltmışdır. Belə olan halda Məhkəmə hesab edir ki, barəsində şikayət verilmiş pis rəftar 3-cü maddə ilə tələb olunan ağırlığın minimum səviyyəsinə çatmaq və qeyri-insani və alçaldıcı rəftar hesab olunmaq üçün kifayət qədər ciddi xarakterli olmuşdur.

48. Beləliklə də Konvensiyanın 3-cü maddəsinin maddi hüquqi tələbləri pozulmuşdur.

2. Səmərəli istintaqın aparılmadığı iddiası

(a) Tərəflərin izahatları

49. Hökumət dövlət orqanlarının ərizəçinin pis rəftarla bağlı iddialarını səmərəli şəkildə araşdırdığını bildirmişdir. O bununla bağlı qeyd etmişdir ki, işin istintaqını aparan müstəntiq iddianı araşdırdıqdan sonra 2005-ci il 14

iyun tarixli sübutların qiymətləndirilməsinə dair qərarında cinayət işinə başlamaqdan imtina etmişdir.

50. Ərizəçi şikayətini yenidən təkrarlamışdır.

(b) Məhkəmənin qiymətləndirməsi

51. Şəxs 3-cü maddənin tələblərinə zidd olaraq polis tərəfindən pis rəftara məruz qaldığı ilə bağlı tələb qaldırıldıqda qeyd olunan maddə dövlətin Konvensiyanın 1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş ümumi vəzifəsi olan “yurisdiksiyası altında olan hər bir kəsin Konvensiyada təsbit olunmuş hüquq və azadlıqlardan yararlanmasını təmin etmək” vəzifəsi ilə birlikdə səmərəli rəsmi araşdırmanın aparılmasını tələb edir. Bu araşdırma bu əməli törətməkdə məsuliyyət daşıyan şəxslərin müəyyən edilərək cəzalandırılmalarına imkan yaratmalıdır. Əks halda işgəncənin və qeyri-insani və açağaldıcı rəftarın və cəzanın ümumi şəkildə hüquqi baxımdan qadağan edilməsi fundamental əhəmiyyət kəsb etsə də təcrübədə səmərəsiz olacaq və bəzi işlərdə dövlətin nümayəndələrinin virtual cəzasızlıqdan istifadə edərək nəzarətləri altında olan şəxslərin hüquqlarını tapdalamaları mümkün olacaqdır (bax: yuxarıda qeyd edilmiş “*Assenov və Digərləri*” işi, 102-ci bənd və “*Labita İtaliyaya qarşı*” (*Labita v. Italy* [GC], no. [26772/95](#), § 131, ECHR 2000-IV)).

52. Konvensiyanın 2-ci və 3-cü maddələri ilə tələb olunan araşdırmanın səmərəli olması üçün araşdırmanın aparılmasına görə məsul olan və onu həyata keçirən şəxslər hüquqi baxımdan və reallıqda müstəqil və qərəzsiz olmalıdırlar. Bu, yalnız hadisələrə cəlb olunmuş şəxslər arasında hər hansı iyerarxik və ya institusional əlaqənin olmamasını deyil, eyni zamanda praktiki baxımdan müstəqilliyi tələb edir (bax: “*Boisenko Moldovaya qarşı*” (*Boicenco v. Moldova*, no. [41088/05](#), § 121, 11 July 2006); “*Kolevi Bolqarıstana qarşı*” (*Kolevi v. Bulgaria*, no. [1108/02](#), § 193, 5 November 2009) və “*Oleksı Vixayloviç Zaxarin Ukraynaya qarşı*” (*Oleksiy Mykhaylovych Zakharkin v. Ukraine*, no. [1727/04](#), § 66, 24 June 2010)).

53. Pis rəftarla bağlı araşdırma hərtərəfli aparılmalıdır. Bu o deməkdir ki, dövlət orqanları daim nə baş verdiyini müəyyənləşdirmək üçün ciddi səy göstərməli və araşdırmaya xitam vermək üçün və ya qərarlarının əsası kimi tələsik, yaxud əsassız nəticələrə əsaslanmamalıdırlar (bax: yuxarıda qeyd edilmiş “*Assenov və Digərləri*” işi, 103-cü bənd və digərləri). Onlar hadisə ilə bağlı sübutları toplanması, o cümlədən, *inter alia*, hadisəni görmüş şahidlərin dindirilməsi və məhkəmə-tibb ekspertizasının keçirilməsi üçün bütün zəruri addımları atmalıdırlar (bax: “*Tanrikulu Türkiyəyə qarşı*” (*Tanrikulu v. Turkey* [GC], no. [23763/94](#), ECHR 1999-IV, § 104 et seq.) və “*Gül Türkiyəyə qarşı*” (*Gül v. Turkey*, no. [22676/93](#), § 89, 14 December 2000)). Araşdırmanın xəsarətin səbəblərini və ya məsuliyyət daşıyacaq şəxslərin şəxsiyyətini müəyyənləşdirməyə imkan verməyən hər hansı çatışmazlığı onun bu standartla cavab verməməsi riskini yaradır (bax: “*Bati*

və *Digərləri Türkiyəyə qarşı*” (*Batı and Others v. Turkey*, nos. [33097/96](#) and [57834/00](#), § 134, ECHR 2004-IV)).

54. Məhkəmə ilk əvvəldən qeyd edir ki, hazırkı işdə ərizəçinin polis tərəfindən pis rəftara məruz qalması ölkə məhkəmələrinin qərarlarında, xüsusilə Apellyasiya Məhkəməsinin 2006-cı il 22 dekabr tarixli qərarında açıq şəkildə etiraf edilmişdir. Bununla belə bu fakt Apellyasiya Məhkəməsi tərəfindən etiraf edildikdən sonra ərizəçini pis rəftara məruz qoymuş şəxslərin müəyyən edilərək cəzalandırılması üçün hər hansı araşdırma aparılmamışdır. Ərizəçinin polis tərəfindən pis rəftara məruz qoyulması barədə iddia irəli sürməsinə və bunun məhkəmə-tibb ekspertinin rəyi ilə təsdiq olunmasına baxmayaraq Zaqatala Rayon Polis Şöbəsinin müstəntiqi bu iddia ilə bağlı cinayət işi başlamaqdan imtina etmişdir. Hökumət dövlət orqanlarının bununla bağlı araşdırma aparmamasının səbəbləri barədə hər hansı izahat verməmişdir.

55. Məhkəmə dəfələrlə vurğulamışdır ki, 2-ci və 3-cü maddələrlə müəyyən edilmiş prosessual öhdəlik istintaqın istər hüquqi, istərsə də praktiki baxımdan müstəqil və qərəzsiz olmasını tələb edir (yuxarıda 52-ci bəndə bax). Lakin hazırkı işdə ərizəçinin Zaqatala Rayon Polis Şöbəsi tərəfindən pis rəftara məruz qoyulması barədə iddiası bu fakt Apellyasiya Məhkəməsi tərəfindən etiraf edilməzdən öncə Zaqatala Rayon Polis Şöbəsi tərəfindən araşdırılmışdır. Beləliklə də, ərizəçinin şikayəti cinayəti törətməsi iddia olunan əməkdaşların mənsub olduqları polis şöbəsinin özü tərəfindən araşdırılmışdır. Məhkəmənin mövqeyinə görə belə olan halda polis şöbəsinin öz əməkdaşlarının kobud rəftarı ilə bağlı apardığı araşdırma müstəqil hesab oluna bilməz (müqayisə et: *“Nəcəfli Azərbaycan qarşı”* (*Nəcəfli v. Azerbaijan*, no. [2594/07](#), § 52, 2 October 2012)).

56. Yuxarıda qeyd olunan fikirlər Məhkəmənin ərizəçinin pis rəftarla bağlı iddiası ilə əlaqədar hər hansı səmərəli istintaqın aparılmadığı qənaətinə gəlməsi üçün kifayətdir. Beləliklə, bu işdə Konvensiyanın 3-cü maddəsinin prosessual tələblərinin pozuntusuna yol verilmişdir.

II. KONVENSIYANIN 6-CI MADDƏSİNİN İDDİA OLUNAN POZUNTUSU

57. Ərizəçi onun barəsində çıxarılmış ittiham hökmünün qanunsuz sübutlara əsaslanmasından və beləliklə də işinin məhkəmə tərəfindən ədalətli araşdırılması hüququnun pozulmasından şikayət etmişdir. 6-cı maddənin müvafiq hissəsində qeyd edilmişdir:

“Hər kəs ... ona qarşı hər hansı cinayət ittihamı irəli sürülərkən ... məhkəmə vasitəsi ilə .... işinin ədalətli ... araşdırılması hüququna malikdir”.

A. Ərizənin mümkünlüyü

58. Hökumət şikayətin mümkünlüyü ilə bağlı hər hansı etiraz irəli sürməmişdir.

59. Məhkəmə qeyd edir ki, bu şikayət Konvensiyanın 35-ci maddəsinin 3-cü bəndinin a) yarım bəndinin mənasında açıq-aşkar əsassız deyil. O daha sonra qeyd edir ki, şikayət hər hansı digər əsasa görə də mümkünsüz deyil. Buna görə də o, mümkün elan edilməlidir.

B. Ərizənin mahiyyəti

1. Tərəflərin izahatları

60. Hökumət polisin ərizəçinin üzərinə və ya avtomobilinə heç nə qoymadığını bildirmişdir.

61. Ərizəçi öz şikayətini təkrar etmişdir. O bildirmişdir ki, onun üzərində və avtomobilində tapılmış narkotik maddə polis tərəfindən qoyulmuşdur. Həbs edilən zaman onun üzərində axtarış aparılmamış və yalnız həbs olunduğu yerin yaxınlığında yerləşməyən Zaqatala Rayon Polis Şöbəsində axtarışa məruz qalmışdır. O, həmçinin polis əməkdaşlarının 2005-ci il 17 martda onun avtomobilində “əsl” axtarış aparmadıklarını və yalnız qoyduqları narkotik maddəni tapdıqlarını bildirmişdir. Ərizəçi öz dəlilini sübut etmək üçün bildirmişdir ki, polis ilkin axtarış zamanı avtomobilində olan bıçağı tapmamış və yalnız təxminən səkkiz gün sonra, 2005-ci il 25 martda onlara bu barədə dedikdən sonra onun yerini müəyyən etmişlər. Buna görə də həbs olunduğu zaman avtomobilində aparılmış axtarış “əsl” olsaydı, bıçaq ilkin axtarış zamanı tapılırdı.

2. Məhkəmənin qiymətləndirməsi

62. Məhkəmə təkrar edir ki, Konvensiyanın 19-cu maddəsinə görə onun vəzifəsi Konvensiyanın iştirakçısı olan dövlət tərəfindən üzərilərinə götürdükleri öhdəliklərinə əməl etmələrini təmin etməkdir. Xüsusilə, milli məhkəmələr tərəfindən törədilməsi iddia olunan fakta və ya hüquqa aid səhvlə məşğul olmaq, əgər bu səhvlər Konvensiya ilə qorunan hüquq və azadlıqların pozulmasına səbəb olmamışdırsa, Məhkəmənin funksiyası deyil (bax: “*Şenk İsveçrəyə qarşı*” (*Schenk v. Switzerland*, 12 July 1988, § 45, Series A no. 140)).

63. Buna görə də prinsip etibarını ilə konkret sübut növlərinin, misal üçün ölkə qanunvericiliyinə görə qanunsuz yolla əldə edilmiş sübutun mümkünlüyünü və ya təbii olaraq ərizəçinin təqsirli olub-olmadığını müəyyənləməkdə Məhkəmənin vəzifəsi deyil. Burada cavab verilməli olan sual bütünlükdə prosesin, o cümlədən sübutların əldə edilmə yollarının

qanuni olub-olmadığıdır (digər qərarlarla yanaşı bax: “*Xan Birləşmiş Krallığa qarşı*” (*Khan v. the United Kingdom*, no. [35394/97](#), § 34, ECHR 2000-V) və “*Allan Birləşmiş Krallığa qarşı*” (*Allan v. the United Kingdom*, no. [48539/99](#), § 42, ECHR 2002-IX)).

64. Prosesin bütünlükdə ədalətli olub-olmadığını müəyyən edən zaman eyni zamanda müdafiə tərəfinin hüquqlarının təmin olunub-olunmadığına fikir verilməlidir. Xüsusilə, ərizəçinin sübutun mötəbərliyinə etiraz etməsi və onu təkzib etməsi üçün imkan yaradılmalıdır. Bundan əlavə, sübutun keyfiyyəti, o cümlədən onun əldə edilməsi şəraitinin sübutun mötəbərliyi və ya düzgünlüyünü şübhə altına alıb-almadığı nəzərə alınmalıdır (bax: yuxarıda qeyd edilmiş “*Xan*” işi, 35-ci və 37-ci bəndlər və yuxarıda qeyd edilmiş “*Allan*” işi, 43-cü bənd). Sübutun mötəbərliyi mübahisə olunduqda sübutun mümkünlüyünün araşdırılması üçün ədalətli prosedurların olması daha da çox əhəmiyyət kəsb etmiş olur (bax: yuxarıda qeyd edilmiş “*Allan*” işi, 47-ci bənd və “*Bykov Rusiyaya qarşı*” (*Bykov v. Russia* [GC], no. [4378/02](#), § 95, ECHR 2009)).

65. Məhkəmə təkrar edir ki, cinayət işləri ilə bağlı 6-cı maddənin ilkin məqsədi “cinayət məsuliyyəti”ni müəyyən etmək səlahiyyəti olan “məhkəmə” tərəfindən ədalətli araşdırmanın aparılmasının təmin edilməsi olsa da, bu, həmin maddənin məhkəməyə qədərki proseslərə tətbiq edilmədiyini anlamına gəlmir. Belə ki, 6-cı maddənin müddəalarına ilkin olaraq əməl olunmaması məhkəmə baxışının ədalətliliyinə ciddi xələl gətirdikdə, həmin maddə işin məhkəməyə göndərilməsinə qədər olan mərhələyə də tətbiq oluna bilər (bax: “*Salduz Türkiyəyə qarşı*” (*Salduz v. Turkey* [GC], no. [36391/02](#), § 50, 27 November 2008)).

66. Hazırkı işin hallarına gəlicə Məhkəmə ilk öncədən qeyd edir ki, ərizəçinin əvvəldən təqsirləndirildiyi üç cinayətdən ikisi üzrə ittiham sonradan bir çox maddi və prosessual hüquq normalarının pozulması ilə əlaqədar yerli məhkəmələr tərəfindən rədd edilmiş və ərizəçi sonda qanunsuz narkotik saxlamağa görə məhkum edilmişdir. Onun barəsində ittiham hökmü yalnız maddi sübuta, yəni polis tərəfindən 2005-ci il 17 martda həyata keçirilmiş axtarış nəticəsində onun üzərində və avtomobilində tapılmış narkotik maddəyə əsasən çıxarılmışdır.

67. Belə olan halda Məhkəmə ilk növbədə sübutun keyfiyyətini, o cümlədən sübutun əldə edilmə şəraitinin onun mötəbərliyi və düzgünlüyünü şübhə altına alıb-almadığını, ikinci növbədə, sübutun mötəbərliyini təkzib etmək və ölkə daxili proseslərdə ondan istifadəyə etiraz etmək üçün ərizəçiyə imkan verilib-verilmədiyini araşdıracaq (bax: yuxarıda qeyd edilmiş “*Bykov*” işi, 90-cı bənd və “*Lisica Xorvatiyaya qarşı*” (*Lisica v. Croatia*, no. [20100/06](#), §§ 51-54, 25 February 2010)).

68. Birinci sualla bağlı Məhkəmə hesab edir ki, bir sıra çatışmazlıqlar mövcuddur.

69. Məhkəmə ilk növbədə qeyd edir ki, ərizəçinin üzərində və onun avtomobilində axtarışın onun həbsindən dərhal sonra həyata keçirilmədiyini

tərəflər arasında mübahisə doğurmur. Bu axtarış onun həbs olunduğu yerin yaxınlığında deyil, Zaqatala Rayon Polis Şöbəsində aparılmışdır. Məhkəmə bununla bağlı qeyd edir ki, həbslə axtarış arasındakı təxminən otuz dəqiqəlik vaxt boşluğu sübutun “qoyulması” mümkünlüyü ilə bağlı qanuni narahatlıqlar ortaya çıxarır, belə ki, bu vaxt ərzində ərizəçi tamamilə polisin nəzarəti altında idi. Məhkəmə bundan əlavə qeyd edir ki, istintaq orqanları ölkədə keçirilmiş məhkəmə prosesləri zamanı ərizəçinin və onun avtomobilinin axtarışının video çəkilişinin surətini təqdim etməmiş (yuxarıda 21-ci bəndə bax) və Hökumətdən açıq şəkildə xahiş edilsə də, o, sözü gedən video çəkilişinin surətini Məhkəməyə təqdim etməmişdir.

70. Hər bir halda hazırkı işdə axtarışın ərizəçinin həbsindən birbaşa sonra həyata keçirilməsini mümkünsüz edən hər hansı xüsusi halın mövcud olmasını güman etməyə əsas verən heç bir dəlil yoxdur. Bundan əlavə, onun hansı səbəbə həbs yerindən təxminən beş-on dəqiqə aralıda yerləşən Balakən Rayon Polis Şöbəsinə deyil, Zaqatala Rayon Polis Şöbəsinə aparıldığı aydın deyil.

71. İkincisi, Məhkəmə hazırkı işdə ərizəçinin 2005-ci il 17 martda polis tərəfindən həbs olunduğu və polisdə saxlandığı zaman, yəni polis tərəfindən üzərində axtarışın aparıldığı və ona qarşı sübut kimi çıxış etmiş narkotik maddənin tapıldığı vaxt pis rəftara məruz qaldığını artıq müəyyən etmişdir.

72. Üçüncüsü, Məhkəmə qeyd edir ki, sonradan yerli məhkəmələr tərəfindən də müəyyən edildiyi kimi ərizəçinin 2005-ci il 17 martda həbsi sənədləşdirilməmiş və o, bir gün qanunsuz olaraq polis idarəsində saxlanmışdır (yuxarıda 21-ci bəndə bax).

73. İkinci məsələyə gəlincə, Məhkəmə qeyd edir ki, ərizəçi onun üzərində və avtomobilində tapılmış maddi sübutun mötəbərliyi məsələsini istər cinayət prosesinin başlanğıcında, istərsə də bütün məhkəmələrdə keçirilmiş proseslərdə qaldırmışdır. Lakin bu məsələyə ölkə məhkəmələri adekvat şəkildə baxmamışdır. Belə ki, onların qərarlarında bu məsələyə toxunulmamışdır.

74. Məhkəmə bununla bağlı qeyd edir ki, ərizəçinin Cinayət Məcəlləsinin 234.1-ci maddəsi ilə məhkum edilməsini son olaraq müəyyən etmiş Apellyasiya Məhkəməsinin 2006-cı il 22 dekabr tarixli qərarı ərizəçinin əleyhinə N.V. və H.M.-nin ifadələri kimi digər sübutların istifadə edilməsini istisna etmiş, lakin 2005-ci il 17 mart tarixində həyata keçirilmiş axtarış zamanı əldə edilmiş sübutlardan istifadə məsələsinə toxunmamışdır. Ali Məhkəmənin ərizəçinin üzərində və avtomobilində axtarışın hansı səbəbdən həbs yerində dərhal həyata keçirilmədiyini araşdırmağı apellyasiya məhkəməsindən xahiş etməsinə baxmayaraq (yuxarıda 20-ci bəndə bax) Apellyasiya Məhkəməsi 2006-cı il 22 dekabr tarixli qərarında bu məsələyə toxunmamışdır.

75. Hər bir halda ərizəçinin sübutun mötəbərliyi və ondan ölkə məhkəmələri tərəfindən istifadə edilməsi ilə bağlı şikayətlərinə ölkə məhkəmələri tərəfindən onun barəsində sözü gedən bu sübut əsasında

ittiham hökmü çıxarılan zaman baxılmamasının səbəblərinə ölkə məhkəmələri və ya Hökumət tərəfindən hər hansı izah verilməmişdir. Buna görə də Məhkəmə ərizəçiyə sübutun mötəbərliyini təkzib etməsi və ondan ölkə məhkəmələrində istifadəyə etiraz etməsi üçün imkan yaradılmadığı nəticəsinə gəlməyə bilməz. Belə ki, onun bununla bağlı şikayətlərini ölkə məhkəmələri heç bir səbəb göstərmədən araşdırmamışlar.

76. Məhkəmə ərizəçinin üzərində və onun avtomobilində tapılmış maddi sübutun onun barəsində yekun ittiham hökmünün çıxarılması üçün yeganə sübut kimi çıxış etdiyini nəzərə alaraq hesab edir ki, yuxarıdakı mülahizələr Məhkəmənin ərizəçiyə qarşı məhkəmədə istifadə olunmuş maddi sübutun əldə edilmə üsulunun və bu sübutun mötəbərliyi ilə bağlı onun etirazları və haqlı dəlillərinə yerli məhkəmələr tərəfindən baxılmaması proseslərin bütünlükdə ədalətsiz olması qənaətinə gəlməsi üçün kifayətdir.

77. Beləliklə, bu işdə Konvensiyanın 6-cı maddəsinin pozuntusuna yol verilmişdir.

III. KONVENSIYANIN 3-CÜ, 5-Cİ VƏ 6-CI MADDƏLƏRİ İLƏ BİRLİKDƏ 5-Cİ VƏ 14-CÜ MADDƏSİNİN İDDİA OLUNAN POZUNTUSU

78. Ərizəçi 2005-ci il 17 martda qanunsuz olaraq həbs edildiyini və bir gün ərzində hər hansı qanuni əsas və ya rəsmi tutma protokolu tərtib edilmədən saxlandığını bildirmişdir. Ərizəçi daha sonra şikayət edərək polisin ona qarşı ayrı-seçkiliyə yol verdiyini bildirmiş, lakin ayrı-seçkiliyin hansı əsasla aparıldığını dəqiqləşdirməmişdir.

79. Məhkəmə ərizəçinin 2005-ci il 17 mart tarixində qanunsuz saxlanmasına dair şikayəti ilə bağlı qeyd etmişdir ki, ərizəçi 2005-ci il 20 mart tarixli saxlama qərarından şikayət etməmişdir. Bundan əlavə, hətta tükəndirmək üçün hər hansı hüquq müdafiə vasitəsinin olmadığı güman edilsə də, Məhkəmə qeyd edir ki, 2007-ci il 18 apreldə təqdim edilmiş bu şikayət vaxt ötürülməklə verilmişdir və Konvensiyanın 35-ci maddəsinin birinci bəndində təsbit edilmiş altı ay müddəti qaydasına əməl olunmamışdır. Digər şikayətlərə gəlincə, Məhkəmə onları ərizəçi tərəfindən təqdim edilmiş qaydada araşdırmışdır. Lakin Məhkəmə işdə olan materialları nəzərə alaraq və bu şikayətlərə baxılmasının onun səlahiyyətləri çərçivəsində olduğu həddə qət edir ki, onlar Konvensiyada və Protokolda təsbit edilmiş hüquq və azadlıqların hər hansı pozuntusunu ortaya çıxarmır. Buradan belə çıxır ki, ərizə bu hissədə açıq-aşkar əsassız olduğu üçün Konvensiyanın 35-ci maddəsinin 3 (a) və 4-cü bəndlərinə uyğun olaraq rədd edilməlidir.

IV. KONVENSIYANIN 41-Cİ MADDƏSİNİN TƏTBİQİ

80. Konvensiyanın 41-ci maddəsində bildirilir:

“Əgər Məhkəmə Konvensiyanın və ona əlavə Protokolların pozulduğunu müəyyən edərsə və əgər Yüksək Razılığa Gələn Tərəfin daxili hüququ kompensasiyanın yalnız qismən ödənilməsini mümkün hesab edərsə, Məhkəmə, zəruri olduğu təqdirdə, zərərçəkmiş tərəfə ədalətli təzminatın ödənilməsi barədə qərar çıxarır”.

A. Zıyan

81. Ərizəçi mənəvi ziyana görə 10 000 avro məbləğində kompensasiya verilməsini tələb etmişdir.

82. Hökumət ərizəçinin tələbi ilə bağlı mövqeyini ifadə etməmişdir.

83. Məhkəmə hesab edir ki, ərizəçi mənəvi ziyana məruz qalmışdır və yalnız pozuntu faktının müəyyən edilməsi ilə bu ziyana görə kompensasiyanın təmin edilməsi mümkün deyil. Buna görə də kompensasiya ödənilməlidir. Məhkəmə Konvensiyanın 41-ci maddəsinin tələblərinə uyğun olaraq ədalətli şəkildə qiymətləndirmə apararaq ərizəçiyə mənəvi ziyana görə ödənilməli olan vergilər də daxil olmaqla 10 000 avro məbləğində kompensasiya ödənilməsini qət edir.

84. Məhkəmə təkrar edir ki, ərizəçi Konvensiyanın 6-cı maddəsində təsbit edilmiş hüquqlarının mümkün pozuntularına baxmayaraq məhkum edilmişsə, o, mümkün olduğu qədər həmin müddəanın tələblərinin pozulmayacağı halda olacağı vəziyyətə qaytarılmalıdır (bax: “*Piersack Belçikaya qarşı*” (*Piersack v. Belgium* (Article 50), 26 October 1984, § 12, Series A no. 85)). Yuxarıda da qət edildiyi kimi hazırkı işdə cinayət prosesi ədalətlik tələblərinə cavab verməmişdir. Belə olan halda prinsip etibarını ilə pozulmuş hüquqların bərpasının ən münasib forması Konvensiyanın 6-cı maddəsinin tələblərinə uyğun olaraq məhkəmə baxışının həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə işə yenidən baxılması olardı (bax: *mutatis mutandis*, “*Somoqvi İtaliyaya qarşı*” (*Somogyi v. Italy*, no. [67972/01](#), § 86, ECHR 2004-IV); “*Şulepov Rusiyaya qarşı*” (*Shulepov v. Russia*, no. [15435/03](#), § 46, 26 June 2008); “*Abbasov Azərbaycanaya qarşı*” (*Abbasov v. Azerbaijan*, no. [24271/05](#), §§ 41-42, 17 January 2008) və “*Maksimov Azərbaycanaya qarşı*” (*Maksimov v. Azerbaijan*, no. [38228/05](#), § 46, 8 October 2009)). Məhkəmə bununla bağlı qeyd edir ki, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Prosesual Məcəlləsi ölkə daxili cinayət prosesinə Ali Məhkəmənin Plenumu tərəfindən yenidən baxılmasını və Avropa Məhkəməsi Konvensiyanın pozuntusunu müəyyən etdiyi halda işi yenidən baxılması üçün göndərilməsini nəzərdə tutur (yuxarıda 30-cu bəndə bax).

B. Məhkəmə xərcləri

85. Ərizəçi işə Avropa Məhkəməsində baxılması ilə əlaqədar 1750 avro məbləğində məhkəmə xərclərinin ödənilməsini tələb etmişdir. O, eyni zamanda tərcümə xərcləri üçün 300 avro və poçt məsrəfləri üçün 100 avro ödənilməsini tələb etmişdir. Ərizəçi tələblərini dəstəkləmək üçün işə Avropa Məhkəməsinə baxılması üçün bağladığı müqaviləni və tərcüməçi ilə müqaviləni təqdim etmişdir.

86. Hökumət ərizəçinin tələbi ilə bağlı mövqeyini ifadə etməmişdir.

87. Məhkəmənin presedent hüququna görə ərizəçinin çəkdiyi xərc və məsrəflər yalnız o zaman ona ödənilir ki, bu xərc və məsrəflərin həqiqətən də və zəruri olaraq çəkildiyi müəyyən edilsin və məbləği ağlabatan olsun. Məhkəmə işdə olan sənədləri və yuxarıda qeyd edilmiş meyarları nəzərə alaraq xərc və məsrəflər üçün ümumilikdə 2050 avro məbləğində vəsaitin ödənilməsini ağlabatan hesab edir.

C. Faizlərin ödənilməsi

88. Məhkəmə ödənilməyən məbləğə görə faiz dərəcəsinin Avropa Mərkəzi Bankının faiz dərəcəsinə uyğun olaraq hesablanması və bura üç faiz əlavə edilməsini münasib hesab edir.

YUXARIDAKILARI NƏZƏRƏ ALARAQ, MƏHKƏMƏ YEKDİLLİKLƏ

1. Konvensiyanın 3-cü və 6-cı maddələri əsasında irəli sürülmüş şikayətləri mümkün, ərizəni digər hissələrdə mümkünsüz *elan edir*;
2. Polis tərəfindən pis rəftara məruz qoyulması ilə bağlı Konvensiyanın 3-cü maddəsinin pozulduğunu *qət edir*;
3. Ərizəçinin pis rəftarla bağlı iddialarının səmərəli şəkildə araşdırılmadığı ilə bağlı Konvensiyanın 3-cü maddəsinin pozulduğunu *qət edir*;
4. Konvensiyanın 6-cı maddəsinin pozulduğunu *qət edir*;
5. *Qərara alır ki*,
  - (a) Konvensiyanın 44-cü maddəsinin 2-ci bəndinə uyğun olaraq cavabdeh dövlət qərarın qüvvəyə minməsindən sonra üç ay ərzində tutulacaq faiz də daxil olmaqla aşağıdakı məbləğlərdə vəsaiti ödəmənin

həyata keçirilməsi zamanı mövcud olan məzənnəyə uyğun olaraq Azərbaycan manatı ilə ödəməlidir:

- (i) tutulacaq vergi də nəzərə alınmaqla mənəvi ziyana görə 10 000 (on min) avro;
- (ii) tutulacaq vergi də daxil olmaqla xərc və məsrəflərə görə 2050 (iki min əlli) avro;

(b) yuxarıda qeyd edilən üç ayın keçməsindən sonra ödəmənin həyata keçirilməsinə qədər gecikdirilən müddət üçün yuxarıda göstərilən məbləğdən Avropa Mərkəzi Bankının faiz dərəcəsinə uyğun olaraq faizlər ödənilməli və buna üç faiz də əlavə edilməlidir;

6. Ərizəçinin ədalətli kompensasiya tələbinin digər hissələrdə rədd edilməsini *qət edir*.

Qərar Məhkəmənin Prosedur Qaydalarının 77-ci Qaydasının 2 və 3-cü bəndlərinə uyğun olaraq 10 aprel 2014-cü ildə ingilis dilində və yazılı şəkildə tərtib edilmişdir.

Soren Nilsend
Bölmə katibi

İzabel Berro-Lefevr
Sədr